

Met nieuwe kerndoelen werken aan levenslang met plezier bewegen

Een team van leraren, vak- en curriculumexperts werkt op dit moment aan nieuwe conceptkerndoelen voor bewegen en sport. Een van de ambities van het kerndoelenteam is dat het leergebied leerlingen voorbereidt op een leven lang met plezier bewegen. Een uitdaging daarbij is: hoe houden we het leergebied uitdagend voor iedere leerling? | Bea Ros

Steeds meer jongeren hebben een e-bike, buiten spelen is vervangen door binnen gamen en sportverenigingen tellen steeds minder jeugdleden. 'Door dit soort ontwikkelingen wordt de gymles op school nog belangrijker', zegt Michiel Hermans, gymdocent op het Blariacum College in Venlo en lid van het kerndoelenteam bewegen en sport.

Die groeiende beweegarmoede is een van de uitdagingen die vermeld staan in de *startnotitie* voor bewegen en sport. 'Iedereen ziet dat we iets te doen hebben', stelt procesregisseur Cor Ottens. 'Het gesprek in ons team gaat niet alleen over wat er op school moet gebeuren, maar

ook hoe we de verbinding leggen met bewust gezond leven buiten de school.'

Nieuwe beweegcultuur

Sinds september vorig jaar werkt het team van leraren, vak- en curriculumexperts aan nieuwe conceptkerndoelen voor bewegen en sport. Die actualisatie is hard nodig, want de huidige kerndoelen dateren uit 2006. 'Inmiddels ziet onze beweeg- en sportcultuur er behoorlijk anders uit, met naast traditionele sporten bijvoorbeeld ook padel en freerunning', vertelt Hermans. 'Competitie wordt minder belangrijk. Mensen willen tegenwoordig meer informeel en laagdrempelig bewegen, op een tijd en plek die hen uitkomt. Het is de kunst om een uitdagende leeromgeving te

creëren die met die nieuwe cultuur rekening houdt en daarop voorbereidt. Geactualiseerde kerndoelen kunnen daarbij helpen.'

'Bovendien', vult Amika Singh aan, 'motorische vaardigheden die leerlingen voorheen vanzelfsprekend beheersten, moet je nu expliciet aandacht geven. Zo maken veel experts zich zorgen dat kinderen steeds minder goed kunnen bewegen'. Singh is vanuit het Mulier Instituut lid van de advieskring die meekijkt en -denkt met het werk van het kerndoelenteam.

Eerst formuleerde het team een algemene karakteristiek oftewel de hoofdlijnen van het leergebied bewegen en sport. Een belangrijk dilemma daarbij was de balans tussen ambitie en realisme. 'We kunnen met dit leergebied niet het hele gewicht van de samenleving op de schouders dragen', licht Ottens toe. 'We moeten leraren wel haalbare doelen meegeven. Dus vroegen we aan de advieskring bijvoorbeeld: 'Is het wel goed om het begrip gezondheid te gebruiken? Want het

kan toch niet zo zijn dat alleen gymleraren moeten zorgen dat leerlingen gezond blijven.'

De advieskring herkende dit dilemma. 'Ons advies was om vast te houden aan het eigen vak, bewegen, maar daarbij wel verder te kijken dan de gymzaal alleen en ook daarbuiten te kijken', zegt Singh. Hermans knikt: 'De gymleraar als beweegambassadeur van de hele school. We kunnen bijvoorbeeld meedenken over hoe je de hele schooldag actiever kunt inrichten. Ook kunnen we leerlingen helpen datgene wat ze in de gymles hebben geleerd, ook daarbuiten te benutten.' Hij geeft een voorbeeld van zijn eigen school: 'Wij bereiden onze leerlingen met trainingschema's voor om deel te nemen aan het plaatselijke hardloopevenement de Venloop. Deelname is uiteraard niet verplicht, maar we brengen het wel zo dat je iets moois mist als je niet deelneemt.'

Drie domeinen

De gymles moet de volle breedte van het beweegspectrum laten zien, maar ook verdieping bieden. 'We willen dat gym ook een vak blijft waar je beter in kunt worden', aldus Ottens. 'Het moet zowel in de breedte als de diepte uitdagend zijn voor leerlingen.' Een verdeling waar het team nog volop mee aan het puzzelen is: wat nemen we wel en niet mee naar de eindstreep?

In het raamwerk voor het leergebied heeft het team voorlopig drie domeinen benoemd: (1) leren bewegen, (2) samen bewegen en (3) betrokken bewegen. Het derde domein heeft te maken met wat in de startnotitie de 'beweegidentiteit' van leerlingen heet. 'Als het goed is, ontdekt elke leerling welke vorm van bewegen bij hem of haar past', licht Hermans toe. 'Dat je van school afgaat met het idee: ik ben een volleyballer, een surfer, een freerunner... Dus dat de gymles voorbereidt op een leven lang met plezier bewegen. We kunnen met onze lessen zaadjes planten door leerlingen positieve beweegervaringen te laten opdoen. Vervolgens laat je leerlingen daarover nadenken: in hoeverre past dit bij mij?' Dat betekent niet dat alles alleen maar leuk moet zijn in de

gymles. Leerlingen mogen ook leren volhouden en soms eigen (beweeg-)grenzen ervaren. 'Maar we streven er wel naar dat bewegingsonderwijs motiverend is', stelt Ottens. 'En dat kan onder meer door én breedte én diepte te bieden.'

Een andere opdracht voor het kerndoelenteam is te zorgen voor een doorlopende leerlijn van primair naar voortgezet onderwijs. Hun vraag daarbij aan de advieskring was: moeten po en vo dezelfde of juist eigen kerndoelen hebben? De advieskring neigde naar het eerste. 'Je moet blijven werken aan beweegvaardigheden, of je nu lesgeeft in het primair of voortgezet onderwijs', licht Singh toe. 'Daarin verschilt dit leergebied van bijvoorbeeld rekenen en wiskunde, waarin de ene vaardigheid voortbouwt op de andere en je die dus in een bepaalde volgorde moet aanleren.' Een doorlopende leerlijn betekent ook zoeken naar de juiste formuleringen van de conceptkerndoelen. 'We moeten ze verwoorden in een taal die herkenbaar is voor po en vo', licht Hermans toe.

Meer houvast

Het team en de advieskring zijn zeer te spreken over de samenwerking. De overleggen zijn duidelijk en scherp en vooral opbouwend. 'Het voelt als een gezamenlijk pad', zegt Singh. Ottens knikt: 'We gaan er samen voor om dit leergebied mooier en rijker te maken.' Hermans hoopt en verwacht dat hij en zijn collega's straks meer houvast

krijgen. 'De huidige kerndoelen zijn zo ruim dat ieder er een eigen interpretatie aan kan geven. De geactualiseerde kerndoelen zullen meer richting en sturing geven. Iedere leerling kan straks kennismaken met een breed spectrum, het zal niet meer afhankelijk zijn van de voorkeuren of expertise van de leraar wat er in de gymles aan bod komt.'

De beweegidentiteit als nieuw kerndoel zal bovendien, zo verwacht hij, de motivatie van leerlingen vergroten. 'We gaan leerlingen helpen om bewust stil te staan bij wat ze leuk vinden en te ontdekken waar ze goed in zijn.' Niet alleen voor leerlingen, maar ook voor leraren betekenen de nieuwe kerndoelen winst. 'Ik denk dat de nieuwe kerndoelen leraren gaan inspireren en prikkelen om opnieuw naar hun vak te kijken. Ons vak is continu in beweging en dat is precies het mooie ervan.' ●

Contact

actualisatieonderwijsdoelen@slo.nl
Bea Ros is neerlandica en zelfstandig (onderwijs)journalist. Ze schreef dit artikel in opdracht van SLO.

Foto's

SLO

Kernwoorden

actualisatie, kerndoelen, bewegen en sport, doorlopende leerlijn

Meer weten?

De actualisatie van de kerndoelen voor bewegen en sport zijn onderdeel van een curriculumbrede actualisatie. De conceptkerndoelen voor dit leergebied worden najaar 2024 opgeleverd. In de volgende fase gaat SLO hierover met scholen in gesprek (fase van beproeven) en daarna volgt politieke besluitvorming en uiteindelijk implementatie van de kerndoelen door het ministerie van OCW. Meer informatie over het traject is te vinden op <https://www.actualisatiekerndoelen.nl/bewegensport>. Meld je hier vooral aan voor automatische updates, om op de hoogte te blijven van het laatste nieuws over de actualisatie.